

PORADY PRAWNE pod red. dra Jerzego Starościała

85. Prezydium MRN w Działoszycach zapytuje, do jakiego referatu należy prowadzenie spraw dotyczących rozdziału materiałów budowlanych, przydzielanych z rozdzielnika Prezydium PRN.

Odpowiedź:

Organizacja referatów prezydiów miejskich rad narodowych miast nie stanowiących powiatów i prezydiów gminnych rad narodowych określona została tymczasowymi ramowymi wytycznymi Prezydium Rady Ministrów Zespół II Nr 01-2371 z 5.I. 1951 r. (Dwutygodnik „Rada Narodowa“ Nr 3 z 1951 r.).

W myśl tych wytycznych sprawy budowlane, a więc i związane z nimi rozdział materiałów budowlanych należą w prezydiach miejskich rad narodowych do referatów gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

T. Bocheński

86. Prezydium PRN w Lwówku Śląskim zapytuje, czy członkowie kompletu orzekającego w sprawach karno-administracyjnych są w orzekaniu niezawisli, czy też Prezydium może im wydawać polecenia ukarania. Jakież są przepisy regulujące tę sprawę?

Odpowiedź:

Prezydium rady narodowej czuwa nad realizacją właściwej polityki karno-administracyjnej przez kolegią.

Prezydium rady narodowej powinno więc wyjaśniać członkom kolegium zasady polityki karania wpływające z oceny sytuacji i potrzeb. Powinno ono wskazywać kolegium rolę orzecznictwa karno-administracyjnego w walce o utrzymanie ładu i porządku prawnego, wskazywać cel i znaczenie poszczególnych przepisów i norm prawnych, zwracać uwagę na konieczność politycznie właściwego podejścia do czynu i sprawcy.

Ułatwi to kolegium właściwe rozeznanie czynu i ustosunkowanie się do konkretnej sprawy.

Prezydium nie może jednak krępować decyzji kolegium ani wydawać mu poleceń ukarania.

Kolegium orzeka w poszczególnych sprawach na podstawie swobodnej oceny wyników rozprawy oraz własnego przekonania o winie sprawcy i wielkości społecznej szkody wyrządzonej jego czynem.

L. Orłowski

87. Prezydium PRN w Lwówku Śląskim zapytuje, czy w wypadku, gdy na rozprawie jest

obecna Komisja Porządku Publicznego PRN, przewodniczący Kolegium może nie dopuścić Komisji do udziału w naradzie Kolegium nad orzeczeniem o winie i karze.

Odpowiedź:

Narada kolegium nad orzeczeniem o winie i karze jest niejawną i mogą brać w niej udział jedynie członkowie składu orzekającego i protokolant. Kolegium orzekające powinno jednak podawać komisji porządku publicznego, która sprawuje społeczny nadzór nad działalnością kolegium, motywy swych kolegialnie podjętych decyzji.

L. Orłowski

88. Prezydium PRN w Lwówku Śląskim zapytuje, czy PRN może na sesji uchylić orzeczenie Kolegium Orzekającego przy Prezydium PRN i czy uchwała ta będzie już ostateczną i obowiązująca dla Referatu Karno-administracyjnego.

Odpowiedź:

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z 15. XII. 1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr 66, poz. 454) jedynie prezydium Woj. RN w określonych ściśle przypadkach może uchylić w trybie nadzoru prawomocne orzeczenie lub nakaz karny. Prawa takiego nie posiada natomiast ani powiato-

wa rada narodowa, ani prezydium PRN. Treścią uchwały PRN mogłyby zatem być jedynie wnioski do prezydium Woj. RN o uchylenie orzeczenia. Z wnioskiem takim jednak może wystąpić i samo prezydium, nie stawiając tej sprawy na sesji.

L. Orłowski

89. Prezydium PRN w Radzynie Podl. zapytuje: 1) czy w wypadku przywłaszczenia zainkasowanych pieniędzy za podatki płatnicy obowiązani są po raz drugi opłacać podatek; 2) jaka jest droga do odzyskania przywłaszczonych pieniędzy.

Odpowiedź:

Z chwilą uiszczenia należności podatkowej do rąk osoby upoważnionej i wydania przez tę osobę pokwitowania, podatnik wypełnia swoje zobowiązanie. Nie jest on odpowiedzialny za dalsze losy zainkasowanych pieniędzy. Posiadanie kwitariusza podatkowego przez GRN przez pracownika prezydium uzasadnia domniemanie, iż jest on przez prezydium upoważniony do inkasowania podatku. Stąd też żądania powtórnego uiszczenia podatków w wypadku przywłaszczenia pieniędzy przez inkasenta są bezprawne.

Chcąc odzyskać przywłaszczone sumy Prezydium GRN powinno wystąpić do sądu o przysądzenie od winnych przywłaszczonych sum.

Niezależnie od wystąpienia na drogę sądową, prezydium GRN obowiązane są, w każdym wypadku ujawnienia różnicy między obrachunkiem a rzeczywistym stanem gotówki u poborców (sołtysów), zastosować przepisy zarządzenia Ministra Finansów z 3.XI. 1953 r. w sprawie różnic kasowych powstałych przy wykonywaniu funkcji kasowych przez jednostki budżetowe (MP Nr A-105, poz. 1415).

St. Ślubowski

90. Prezydium GRN w Karsinie zapytuje, w jakich wypadkach należy wydawać świadectwa pochodzenia zwierząt i kto je powinien wydawać.

• **Odpowiedź:**

Sprawę poruszoną w pytaniu wyjaśnia Minister Rolnictwa w rozporządzeniu z 16.IX. 1953 r. w sprawie świadectw pochodzenia zwierząt.

Stosownie do przepisów tego rozporządzenia posiadacze koni, bydła rogatego, świń, owiec, kóz, psów i drobiu powinni mieć świadectwa miejsca pochodzenia tych zwierząt w wypadkach wymienionych w tym rozporządzeniu, a mianowicie wówczas, jeżeli zwierzęta te:

1) dostarczane są do rzeźni, na targi, spedy, jarmarki, pokazy i przetargi publiczne,

2) jeżeli posiadaczami tych zwierząt są przedsiębiorstwa lub osoby prowadzące handel zwierzętami,

3) gdy zwierzęta te są przewożone lub przenoszone z jednej gromady do drugiej.

W sytuacji podanej w pkt. 3 nie jest jednak wymagane takie świadectwo dla:

a) zwierząt przepędzanych lub przewożonych w związku z zabiegami hodowlanymi lub leczniczymi albo z wypasaniem, jak również dla zwierząt użytkowanych w podróży jako siła pociągowa,

b) źrebiąt w wieku do 3 miesięcy towarzyszących matce,

c) psów towarzyszących osobom w granicach tego samego powiatu, jeśli osoby te przebywają w jednej miejscowości nie dłużej niż 3 dni.

Jeżeli jednak zwierzęta objęte podanymi wyżej zwolnieniami są przewożone koleją, autobusem lub statkiem, należy wówczas mieć świadectwo miejsca pochodzenia. Dowody tożsamości koni zastępują świadectwa miejsca pochodzenia.

Świadectwa miejsca pochodzenia wystawiają:

1) prezydium GRN (MRN) bezpośrednio lub za pośrednictwem sołtysów bądź innych osób zatrudnionych lub zamieszkających na terenie gminy (miasta), jak sanitariusze weterynaryjni, gromadzcy przodownicy weterynarii, zootechnicy PGR itp.,

2) instytucje upoważnione do tego przez Ministra Rolnictwa. Blankiety świadectw miejsca pochodzenia są drukami ścisłego zarachowania.

W razie stwierdzenia w powiecie lub powiatach sąsiednich pryszczycy prezydium PRN może zarządzić, aby przed wystawieniem świadectw dla zwierząt jakiegokolwiek gatunku były poddawane oględzinom wszystkie zwierzęta racicowe (bydło rogate, owce, kozy i świnie), znajdujące się w gospodarstwie.

Oględzin dokonuje upoważniony do wydawania świadectw.

Świadectwa miejsca pochodzenia są ważne na przeciąg 10 dni, nie wliczając dnia wystawienia.

St. Ślubowski

91. Prezydium GRN w Cekynie zapytuje: 1) czy chłopom, którzy wykonali dostawy obowiązkowe dla państwa w 100%, należy się odszkodowanie za wyrządzone w uprawach szkody przez zwierzynę (dziki, jelenie) po cenach dostaw obowiązkowych czy też po cenach dostaw ponadobowiązkowych; 2) jaki jest tryb ustalania wysokości odszkodowania.

Odpowiedź:

Obie poruszone wątpliwości rozwiązuje zarządzenie Ministra Leśnictwa Nr 53 z dnia 10.III. 1954 r. w sprawie cen za płody rolne przy wypłacie odszkodowań łowieckich (Nr Łow. 2734/54). W myśl tego zarządzenia odszkodowanie powinno równać się wartości ziemiopłodów zniszczonych przez zwierzynę, zmniejszonej o wartość tego, co sprzątnięto, omińcono itp.

W razie całkowitego zniszczenia uprawy i ponownego zagospodarowania ziemi uprawą zamienną pokrywa się koszty ponownego zaorania i obsiania.

Dla ustalenia wartości zniszczonych ziemiopłodów przyjmuje się następujące ceny:

1) dla ziemiopłodów objętych w danym roku dostawami obowiązkowymi — ceny płacone przez państwowy aparat skupu za dostawy ponadobowiązkowe,

2) dla pozostałych ziemiopłodów — ceny ustalone dla skupu ziemiopłodów kontraktowanych przez państwowy aparat skupu, a w braku takich cen — przeciętne ceny miejscowe w okresie po zbiorach, uzgodnione z prezydium Woj. RN.

Protokolarne oszacowanie szkód odbywa się z udziałem komisji, do której wchodzi: poszkodowany, przedstawiciel zobowiązanego do zapłaty odszkodowania, przedstawiciel prezydium miejscowej rady narodowej oraz ewentualnie inne osoby zainteresowane. Sporządzone protokoły szkód w ziemiopłodach i uprawach rolnych powinny być zatwierdzone przez okręg lub rejon lasów państwowych, a na terenach wydzierżawionych przez dzierżawcę i przedstawione do wypłaty odszkodowania w ciągu 4 tygodni od ich sporządzenia.

T. Nawrot

92. Prezydium GRN w Karsinie pow. Chojnice zapytuje, czy potrzebne jest zezwolenie na u-

bój zwierząt rzeźnych na potrzeby własnego gospodarstwa domowego.

Odpowiedź:

Obowiązujące przepisy nie wymagają zezwoleń na ubój zwierząt rzeźnych, o ile mięso z ubitej sztuki będzie w całości zużyte wyłącznie we własnym gospodarstwie domowym.

M. Skupiński

93. Prezydium GRN zapytuje, w jakim trybie i na jakiej podstawie można dochodzić roszczeń o zwrot książek lub ich równowartości od czytelników, którzy wypożyczając je z bibliotek gminnych odmawiają ich zwrotu mimo znacznego upływu czasu (ponad 3 miesiące).

Odpowiedź:

Dla dochodzenia roszczeń z tytułu odmowy zwrotu książek przez czytelników nie ma przepisów, które by zagadnienie to regulowały w specjalny sposób.

Dlatego też w wypadku odmowy zwrotu książek wypożyczonych z bibliotek gminnych mają zastosowanie ogólne przepisy prawa cywilnego dotyczące zwrotu rzeczy wypożyczonych.

Roszczenia z tego tytułu mogą być dochodzone drogą wnoszenia powództw do właściwych sądów powiatowych.

Ze względu na to, że prezydium rad narodowych korzysta w

sprawach przed sądami z zastępstwa wydziałów prawnych prezydiów Woj. RN (stosownie do art. 1, 3 i 10 dekretu z 29.III. 1951 r. o organach zastępstwa prawnego — Dz. U. Nr 20 poz. 150 i § 4 instrukcji Nr 16 — MP Nr A-56 poz. 736) — zainteresowane prezydium GRN uprawnione są zgłaszać w tej sprawie wnioski do wydziałów prawnych prezydiów Woj. RN, które prowadzić będą postępowanie o zwrot książki.

U. Zaprawa

94. Sołtys gromady w Sędziejowicach zapytuje, czy do zwalczania stonki ziemniaczanej mogą być wykorzystane świadczenia w naturze z dekretu z 30.VI. 1951 r.

Odpowiedź:

Do zwalczania stonki ziemniaczanej może być wykorzystany obowiązek świadczeń w naturze na podstawie dekretu z 30.VI.1951 r. (Dz.U. Nr 38, poz. 284).

Według art. 4 powołanego dekretu świadczenia w naturze mogą być stosowane do przeprowadzania masowych akcji zwalczania szkodników i chorób roślin, jak np. stonki ziemniaczanej.

Na ten sam cel, oprócz obowiązku wykonania świadczeń wynikającego z dekretu z 30. VI. 1951 r., mogą być wykorzystane również świadczenia przewidzia-

ne w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z 16.VI. 1951 r. w sprawie zwalczania stonki ziemniaczanej (Dz.U. Nr 36, poz. 278).

L. Filipek

95. Prezydium GRN w Michowie pow. Lubartów zapytuje, czy osoby posiadające karty rejestracyjne na prowadzenie rzemiosła mają nałożony obowiązek „szarwarku“ obrócić w naturze, czy też mogą uiścić gotówką równowartość nałożonego świadczenia.

Odpowiedź:

Zasadą jest, że spełnienie obowiązku świadczenia w naturze polega na wykonaniu pracy niewykwalifikowanej. Ponadto osoby posiadające kwalifikacje zawodowe zamiast pracy niewykwalifikowanej mogą być zobowiązane do wykonania określonych prac w zakresie ich zawodu.

Jednakże w wypadku niemożności wykonania świadczenia w naturze, np. z powodu choroby, ułomności fizycznej itp., prezydium GRN (MRN) może zezwolić osobie pociągniętej do obowiązku wykonania świadczeń w naturze na uiszczenie gotówką równowartości tych świadczeń. Zezwolenia udziela się na wnioszek zainteresowanego.

W wypadku udzielenia zezwolenia właścicielowi zakładu szewskiego, gospodarstwa indywidualnego itp. równowartość

pieniężna świadczeń w naturze musi być uiszczona w ciągu 2 tygodni od daty doręczenia decyzji.

K. Nowicki

96. Prezydium GRN w Brzeźnie zapytuje, czy prace zbierania złomu dla przemysłu mogą być zaliczane na poczet wymierzanych świadczeń w naturze.

Odpowiedź:

Prace zbierania złomu dla przemysłu nie mogą być zaliczane na poczet wymierzanych świadczeń w naturze, ponieważ art. 4 dekretu nie przewiduje zużycia świadczeń na tego rodzaju cele, a obowiązujące przepisy nie dają podstawy do udzielania z tego tytułu ulg.

Prace zbierania złomu, najczęściej łączone z akcjami sanitarno-porządkowymi, są bądź pracami społecznymi, bądź też mogą być pracami wykonywanymi w ramach „umów o dzieło“, jeżeli umowy takie zostały zawarte między przedstawicielami przedsiębiorstwa „Centrala Odpadków użytkowych“ a osobami zbierającymi złom.

● T. Nawrot

97. Gminny delegat Ministerstwa Skupu w Zmigródku zapytuje, czy grunty deputatowe pracowników lasów państwowych są zwolnione od dostaw obowiązkowych dla państwa.

Odpowiedź:

Brak jest przepisu, który by zwalniał grunty deputatowe pracowników leśnych od obowiązku dostaw. Jedynie odłogi, objęte przez pracowników administracji leśnej, korzystają ze zwolnień na ogólnych zasadach.

M. Światycki

98. Prezydium GRN w Janowcu zapytuje, czy PGR może odmówić wykonania obowiązku świadczeń w naturze na cele budowy urządzeń wodno-melioracyjnych.

Odpowiedź:

W myśl uchwały Rady Ministrów Nr 395 z 30.VI. 1951 r. w sprawie określenia zakresu obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne państwowych gospodarstw rolnych (MP A-66, poz. 863) gospodarstwa te są pociągane do obowiązku świadczeń w naturze tylko w tym wypadku, gdy roboty prowadzone w gminie przynoszą tym gospodarstwom bezpośrednie korzyści gospodarcze.

Jeżeli więc budowa urządzeń wodno-melioracyjnych leży również w interesie gospodarczym PGR położonego na terenie gminy, to zainteresowane PGR nie może uchylać się od obowiązku wykonania świadczeń w naturze na powyższy cel. W wypadkach sporów miejscowe rady narodowe

— za pośrednictwem rad narodowych wyższych stopni — mogą interweniować we władzach nadrzędnych PGR.

B. Lipiński

99. Prezydium PRN w Malborku, Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej zapytuje, czy w miejscowościach objętych publiczną gospodarką lokalami, w przypadkach samowolnego zajęcia lokalu, władza kwaterunkowa powinna sama przystąpić do usunięcia osoby, która dopuściła się samowoli, czy też powinna uprzednio zwrócić się do prokuratora i czekać z usunięciem na jego decyzję.

Odpowiedź:

Stosownie do przepisów okólnika 166 Prezesa RM oraz Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z 11.VII.52, wydane go w celu przyspieszenia i ujednolicenia postępowania w tym przedmiocie, władza kwaterunkowa jest w każdym przypadku obowiązana o fakcie samowolnego zajęcia lokalu donieść prokuratorowi powiatowemu lub MO.

Prokurator z kolei zawiadomi władze kwaterunkowe bądź o wszczęciu śledztwa z art. 251 KK, co pociąga za sobą obowiązek władz kwaterunkowych do niezwłocznego usunięcia osoby, która dopuściła się samowoli, bądź też odmówi ścigania lub zakwalifikuje czyn jako podpadający pod art. 35 dekretu o publicznej

gospodarce lokalami (Dz. U. Nr 36/50 poz. 343). To ostatnie orzeczenie prokuratora uprawnia dopiero władze kwaterunkowe do wydania decyzji eksmisyjnej ulegającej wykonaniu w trybie określonym w art. 34 powołanego dekretu o publicznej gospodarce lokalami. Wynika z powyższego, że władza kwaterunkowa może przystąpić do eksmisji tylko po otrzymaniu uprzedniej decyzji prokuratora.

T. Połabiński

100. Prezydium GRN w Krasnem zapytuje, w jaki sposób można usunąć z mieszkania służbowego b. woźnego prezydium, który zwolnił się z pracy na własną prośbę, a który nie chce dobrowolnie opróżnić mieszkania.

Odpowiedź:

Sprawę poruszoną w pytaniu wyjaśnia rozporządzenie Rady Ministrów z 21. VI. 1950 r. w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych (Dz. U. Nr 23, poz. 257 z późniejszymi zmianami).

Szczegółowe wyjaśnienia w tej sprawie zawiera przepis § 15 — § 20 tego rozporządzenia. Przepisy te przewidują, że pracodawca powinien wezwać pracownika do opróżnienia mieszkania.

Uprawniony może wnieść w terminie 7 dni od dnia utrzymania wezwania zarzuty do wojewódzkiej komisji lokalowej.

WKL rozpatruje wniesione zarzuty na rozprawie i wydaje decyzję.

Decyzja WKL jest ostateczna i stanowi tytuł wykonawczy, podlegający wykonaniu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu przymusowym w administracji.

101. Prezydium MRN w Mińsku Mazowieckim zapytuje, w jakiej wysokości powinni opłacać czynsz lekarze, lekarze-dentyści, felczerzy, technicy dentyści, położne i pielęgniarki zatrudnieni w zakładach społecznej służby zdrowia a równocześnie płacący podatek obrotowy.

Odpowiedź:

Stosownie do § 3 ust. 2 rozporządzenia z 15.IX. 1951 r. (Dz.U. 50 poz. 361) wykonywający zawód na terenie gmin miejskich lekarze, lekarze-dentyści, felczerzy, technicy dentyści, położne i pielęgniarki opłacają czynsz w wysokości określonej w ust. 1 art. 3 dekretu o najmie lokali (Dz.U. 35/53 poz. 152), o ile zatrudnieni są w zakładach społecznych służby zdrowia, zakładach opieki społecznej bądź wychowawczych lub zakładach leczniczych społecznych w pełnym wymiarze godzin, ustalonym na podstawie art. 27 ustawy z 28.X. 1948 r. o zakładach społecznej służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz.U. 55/48 poz. 434).

W wypadkach, gdy są zatrudnieni nie w pełnym wymiarze godzin — podlegają stawkom z art. 4 dekretu o najmie lokali.

T. Połabiński

102. Prezydium MRN w Płocku zapytuje: 1) kto sprawuje nadzór nad przymusowymi zrzeczeniami prywatnych właścicieli nieruchomości, 2) jakie przepisy normują pobieranie świadczeń i sposób ich rozkładania na mieszkańców oraz 3) jakie są źródła pokrycia wynagrodzenia administratora.

Odpowiedź:

1. Stosownie do § 11 rozporządzenia z 10.VIII. 1949 r. (Dz. U. 51 poz. 386) nadzór nad zrzeczeniami sprawują prezydium rad narodowych miast stanowiących powiaty bądź prezydium PRN.

2. Podstawa pobierania świadczeń jest dwójaka: wynika z przepisów art. 11 ust. 1 i 15 ust. 2 dekretu o najmie lokali (Dz.U. 35/53 poz. 152) oraz § 2 rozporządzenia RM z 9.IX. 1948 (Dz. U. 49 poz. 375), a w stosunku do nowych budowli z art. 1 ust. 3 ustawy z 26.II. 1951. (Dz. U. 10 poz. 75). Zakres świadczeń i sposób ich pokrywania unormowane są: rozporządzeniem z 23.III. 1949 (Dz.U. 28 poz. 204), w stosunku do lokali użytkowych rozporządzeniem z 25.III. 1953 (Dz. U. 19 poz. 76), a w stosunku do nowych budowli uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 21.VI. 1949 (MP A-10 poz. 95).

3. Stosownie do § 3 rozporządzenia z 23.III. 1949 (Dz. U. 28 poz. 204) wynagrodzenie administratora stanowi jedną z po-

zycji kosztów eksploatacji budynku i podlega włączeniu do świadczeń pokrywanych przez mieszkańców.

T. Połabiński

103. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych w Bochni zapytuje, czy instytucja lub urząd, który wystąpił z wnioskiem o przekazanie mu budynku znajdującego się w administracji MZBM, jest obowiązany płacić czynsz najmu za okres od złożenia wniosku do chwili wydania decyzji w tej sprawie.

Odpowiedź:

Najemca, który złożył wniosek o przekazanie w zarząd i użytkowanie nieruchomości w trybie dekretu z 26.IV. 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (tekst jednolity Dz. U. Nr 4, poz. 31 z 1952 r.), obowiązany jest uiszczać czynsz najmu do czasu przekazania mu protokołem zdawczo-odbiorczym nieruchomości w zarząd.

T. Połabiński

104. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych w Bochni zapytuje, czy na MZBM ciąży obowiązek regulowania należności

od nabycia praw majątkowych, gdy najemcą jest instytucja u-
społeczniona lub osoba prywatna.

Odpowiedź:

Zgodnie z art. 2 dekretu z 3.II. 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (tekst jednolity Dz. U. Nr 9, poz. 74 z 1951 r.) MZBM wolne są od podatku od nabycia praw majątkowych.

T. Połabiński

105. Prezydium GRN w Radlinie zapytuje, czy można pobierać odsetki od zaległych wpłat na Fundusz Gospodarki Komunalnej.

Odpowiedź:

Do pobierania odsetek za zwłokę od zaległych wpłat na FGM w obecnie obowiązującym ustawodawstwie brak jest podstaw prawnych.

Do nie uiszczonych w terminie wpłat na FGM stosuje się przepis specjalny, mianowicie art. 26 ust. 2 dekretu o najmie lokali z 28.VII.48 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 152/53), który brzmi: Wpłaty na FGM nie uiszczone w terminie podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie egzekucji admi-

nistracyjnej od wynajmującego, a w wypadku art. 23 ust. 3 od najemcy.

J. Goskiewicz

106. Prezydium MRN w Żychlinie zapytuje, w jaki sposób należy dokonywać rozliczeń za remonty kapitalne.

Odpowiedź:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami (okólnik Nr 139 z 17. XI. 1952 r., okólnik Nr 23 z 1953 r., okólnik Nr 64 Ministra Gospodarki Komunalnej z 1953 r.) wyliczenia kosztorysów w wypadku wykonywania robót przez MPRB i inne powinna być dokonana w zasadzie:

a) dla robót inwestycyjnych wg CRBI (wyd. przez Min. Budownictwa Nr 42/1950 r.),

b) dla robót remontowych wg Tymczasowego Cennika Robót Remontowo - Budowl. wprowadzonego do stosowania okólnikiem Nr 139 Min. Gosp. Kom. z 17.XI.1952 r. Na nieprzewidziane w Tymcz. Cenniku pozycje powinna być przeprowadzona za każdym razem kalkulacja. Koszt dowozu materiałów dla poszczególnych działów robót należy w tym wypadku przyjąć z Tymcz. Cennika Robót Remont.-Budowlanych.

J. Sarnecki

107. Prezydium GRN w Gołan-
czy zapytuje, czy pracownik pra-
cujący tylko pół dnia ma prawo
do ubezpieczenia w Zakładzie
Ubezpieczeń Społecznych i kto
załatwia sprawę książeczek ubez-
pieczeniowych i czy chory może
korzystać z pomocy lekarza poza
terenem stałego zamieszkania.

Odpowiedź:

W myśl art. 2 ustawy z 28. III.
1933 r. o ubezpieczeniu społecz-
nym (Dz. U. Nr 51, poz. 396) obo-
wiązkowi ubezpieczenia podlega-
ją wszystkie osoby bez różnicy
płci i wieku, pozostające w sto-
sunku pracy najemnej lub w sto-
sunku służbowym, niezależnie od
czasu dziennej pracy; jedynie
uprawnienia do zasiłku rodzin-
nego przysługują tylko zatrud-
nionym w pełnym wymiarze go-
dzin (§ 1 rozporządzenia Mini-
stra Pracy i Opieki Społecznej
z 23. VIII. 1952 r. — Dz. U. Nr
38, poz. 267).

Wszystkie uspołecznione zakła-
dy pracy wystawiają i wydają
swym pracownikom legitymacje
ubezpieczeniowe, natomiast pra-
cownikom zatrudnionym w pry-
watnych zakładach pracy legity-
macje te wystawiają i wydają
oddziały obwodowe Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczony może korzystać z
pomocy leczniczej poza terenem
stałego zamieszkania, powinien
jednak udowodnić swoje upraw-
nienia legitymacją ubezpieczenio-
wą, a w razie braku legitymacji

dowodem stwierdzającym pozo-
stawanie w zatrudnieniu.

H. Zwolińska

108. Miejski Zarząd Budyn-
ków Mieszkalnych w Bochni za-
pytuje, za jaki najdłuższy okres
czasu podlega uregulowaniu za-
legły czynsz najmu lub po jakim
czasie ulega on przedawnieniu.

Odpowiedź:

Wierzytelności z tytułu czyn-
szu najmu i czynszu dzierżawy
przedawniają się z upływem 5
lat (KZ art. 282). Ponieważ prze-
dawnienia z urzędu nie stosuje
się, dlatego bez skierowania
sprawy na drogę sądową wie-
rzytelności przedawnionej nie
można uznać za nieściągalną.

T. Połabiński

109. Prezydium MRN w Za-
ganiu zapytuje, czy jest upraw-
nione do ustalenia opłat za wo-
dę zużyłą do pojenia inwenta-
rza i polewania ogrodu nieza-
leżnie od świadczeń związanych
z najmem lokalu.

Odpowiedź:

Stosownie do art. 8 dekretu
z 3.VI. 1953 r. o ustalaniu cen,
opłat i stawek taryfowych Dz.U.
Nr 31/53, poz. 122) ceny i opłaty
ustalone przed wejściem w ży-
cie dekretu na podstawie dotych-
czasowych przepisów zachowują
moc obowiązującą.

Prezydium rady narodowej u-
prawnione jest zatem do upo-

urządowania opłat za wodę jedynie w granicach ustalonych dotychczas opłat za 1 m³ wody (ust. 3 uchwały Rady Ministrów z 28. V. 1947 r. w sprawie stabilizacji cen (Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 6/47).

T. Połabiński

110. Prezydium PRN w Jarosławiu zapytuje, jakie uposażenie i dodatki przysługują kierownikom oddziałów organizacyjnych.

Odpowiedź:

Stosownie do wyjaśnień Urzędu Rady Ministrów (Nr K 21/2/62/54) pracownikom powołanym na powyższe stanowiska przysługuje prawo do uposażenia oraz dodatków określonych w instrukcji Nr 10 dla kierowników samodzielnych referatów w prezydiach PRN, tj. VII—VI gr. up. oraz dodatek funkcyjny według stawki „5” lub dodatek służbowy według grupy a).

Co się tyczy uposażenia i dodatków dla b. kierowników wydziałów ogólnych w prezydiach PRN, którzy w związku z reorganizacją zostali kierownikami referatów ogólnogospodarczych, bądź też kierownikami oddziałów organizacyjnych — należy stosować zasady podane w wyjaśnieniu Zespołu II URM z 6.VIII. 1952 r. Nr 01/2/1560:52.

Wyjaśnienie to przewiduje, że:

1) byłym kierownikom wydziałów ogólnych, o ile zostali kie-

rownikami referatów organizacyjnych lub ogólnogospodarczych pozostawia się (ad personam) dotychczasowe grupy uposażenia.

2) dodatki funkcyjne natomiast należy dostosować do obowiązujących przepisów, zawartych w uchwale Rady Ministrów z 5.VII. 1950 r. instrukcja Nr 10 (MP Nr A-81, poz. 949).

Dotyczy to również pracowników, którzy pełnili funkcje kierowników w b. wydziałach ogólnych.

K. Kucner

111. Prezydium GRN w Międzyzlesiu pow. Bystrzyca zapytuje, czy pracownikowi prezydium należą się diety w wypadku wyjazdów na teren gromad w czasie akcji.

Odpowiedź:

Jak wyjaśniło Ministerstwo Finansów (pismo z 3. III. 1954 r. Nr B A 944/1/54) wypłata diet jest uzasadniona przy wyjazdach na teren innej miejscowości, odległej co najmniej o 4 km od miejscowości, w której ma siedzibę urząd macierzysty, przy spełnianiu warunków § 16 rozporządzenia. Gromady, położone na obszarze gminy, w której siedzibę ma urząd macierzysty, nie należy uważać za odrębną miejscowość w rozumieniu § 9 rozporządzenia.

Podróże służbowe do miejscowości pobliskich, choćby planowane na kilka dni, nie powinny

pociągać za sobą wypłaty ani pełnych diet, ani kosztów noclegu, jeżeli warunki lokalne pozwalają pracownikowi na codzienny powrót do miejsca stałego pobytu.

F. Szajowski

112. Prezydium GRN w Suchowoli zapytuje, czy pracownikowi odwołanemu z urlopu należy zwracać koszty przejazdu w jedną czy też w obydwie strony.

Odpowiedź:

Pracownikowi odwołanemu z urlopu należy — stosownie do przepisu art. 37 ustawy o państwowej służbie cywilnej — zwracać koszty przejazdu w obie strony pod warunkiem, że pracownik dalszą część urlopu spędza w miejscowości tej samej, co poprzednią.

St. Jarmoliński

113. Prezydium GRN w Jabłonie zapytuje, w jakiej wysokości należy zwracać koszty przejazdu w czasie podróży służbowej w wypadku, gdy pracownik zamieszkuje poza siedzibą urzędu.

Odpowiedź:

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 24.VII 1948 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 279) podróż służbową liczy się od stałego miejsca służbowego. Z treści zaś tego rozporządzenia wynika, że zwrot kosztów podróży ma odpowiadać faktycznym wydatkom.

Wyjazd zatem do miejscowości leżących bliżej od miejsca zamieszkania pracownika, aniżeli od stałego miejsca służbowego, uprawnia do zwrotu kosztów przejazdu i diet na trasie krótszej, chyba że zostanie udowodnione, iż wyjazd nastąpił bezpośrednio ze stałego miejsca służbowego bez możliwości zatrzymania się w miejscu zamieszkania. Te same zasady powinny być stosowane przy powrocie z podróży służbowej.

St. Jarmoliński

114. Prezydium PRN w Sieradzu zapytuje, czy należy potrącać podatek od wynagrodzeń, od premii sezonowej za ciągłość i wydajność pracy.

Odpowiedź:

Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że nie są zwolnione od podatku od wynagrodzeń sezonowe premie za ciągłość i wydajność pracy pracowników zatrudnionych przy pracach sezonowych wypłacane w myśl zarządzenia przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z 1. III, 1951 r. (Biuletyn PKPK Nr 9 poz. 93).

S. Kołakowski

115. Prezydium PRN w Sochaczewie zapytuje, czy stróż gromadzki podlega obowiązkowi ubezpieczenia i czy jest uprawniony do świadczeń ubezpieczeniowych.

Odpowiedź:

Dozorcy nocni, strzegący mienia właścicieli prywatnych gospodarstw rolnych, aczkolwiek nie są zatrudnieni w obrębie określonego gospodarstwa rolnego, z uwagi na charakter pracy mogą być traktowani odmiennie od dozorców poszczególnych gospodarstw rolnych. Są oni zatem pracownikami rolnymi i podlegają obowiązkowi ubezpieczenia chorobowego, wypadkowego i emerytalnego.

Wyżej wymienionemu nie przysługuje natomiast prawo do pobierania zasiłków rodzinnych w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 18. IV. 1950 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 159), wg którego osoby zatrudnione w prywatnych gospodarstwach rolnych nie są objęte ubezpieczeniem rodzinnym.

M. Mamrotowa

116. Prezydium GRN w Michowie zapytuje, kto podlega obowiązkowi pełnienia warty nocnej, a w szczególności, czy członkowie ORMO, straży pożarnych i pracownicy umysłowi, którzy posiadają gospodarstwa rolne, obowiązani są do pełnienia warty nocnej.

Odpowiedź:

W sprawie poruszonej w pytaniu udzielono wyjaśnień w dwu-

tygodniku „Rada Narodowa“ w dziale porad prawnych z 1952 r. Nr porady: 53, 136, 137 i z 1953 r. Nr porady: 7, 129, 206.

M. Nowakowski

117. Referent podatkowy Prezydium PRN w Łęborku zapytuje, w jaki sposób należy rozumieć przepis ustawy z 10.VII.1952 r. o zmianie ustawy o podatku gruntowym (Dz. U. Nr 32, poz. 215) stanowiącej, że: „ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od 1 stycznia 1952 r.“ oraz w jaki sposób należy obliczać podatki od odlogów przyjętych w zagospodarowanie.

Odpowiedź:

Zwrot „wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od 1 stycznia (wstecz)“ jest zwrotem przyjętym dla nadania normie prawnej (dekretowi, ustawie, rozporządzeniu) wstecznej mocy obowiązującej.

W konkretnym wypadku również i ustawa z 10 lipca 1952 r. o zmianie dekretu o podatku gruntowym (Dz. U. Nr 32, poz. 215) weszła w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 21 lipca 1952 r. (data ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw) z tym, że moc jej obowiązywania została rozciągnięta na okres czasu od 1 stycznia 1952 r. Nadanie ustawie wstecz-

nej mocy obowiązującej było konieczne ze względu na zmiany, jakie ustawa wprowadziła, które powinny były mieć zastosowanie do całego roku 1952. W podatku gruntowym rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy, nie może zatem mieć miejsca taki stan prawny, aby do I półrocza można stosować stare zasady, a od II półrocza — nowe zasady.

Ponieważ jednak ustawa z 10 lipca 1952 r. o zmianie dekretu o podatku gruntowym w zakresie zwolnień od podatku zwięzła czasokres zwolnienia w odniesieniu do gruntów objętych w zagospodarowanie w ramach likwidacji odlogów z dwuletniego bądź trzyletniego okresu do rocznego oraz zniósła ulgi w odniesieniu do objętych w zagospodarowanie gruntów dotychczas nie zagospodarowanych, przeto w interesie mało i średniorolnych chłopów, którzy pod rządem obowiązujących przed 21 lipca 1952 r. przepisów prawnych nabyli prawo do szerszych zwolnień (dwu lub trzyletnie zwolnienie bądź 50% obniżka w podatku), ustawa wprowadziła okres przejściowy. Mianowicie w art. 2 ustawa postanowiła, że zwolnienia od podatku, określone w art. 9 ust. 1 pkt 14 i 15 oraz w art. 11 ust. 6 dekretu z 30 czerwca 1951 r. o podatku gruntowym (Dz. U. Nr 38, poz. 283), w stosunku do osób, które przejęły odlogi do zagospodarowania przed wejściem w życie ustawy za zgodą i wiedzą terenowych organów władzy pań-

stwowej, zachowują moc aż do całkowitego ich wygaśnięcia pod warunkiem posiadania lub zawarcia na 1952 r. i lata następne przez te osoby umowy o zagospodarowaniu odlogów oraz uprawiania w całości użytków rolnych własnego gospodarstwa.

Z przepisu art. 2 ustawy wynika, że zwrot „przed wejściem w życie ustawy“ odnosi się do okresu sprzed 21 lipca 1952 r. (data ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw). Jeżeli zatem przed dniem 21 lipca 1952 r. chłopci zawarli z prezydium GRN na 1952 r. i lata następne umowy o zagospodarowanie odlogów i równocześnie ci chłopci uprawiają w całości własne grunta, to korzystają oni stosownie do art. 9 ust. 1 pkt 14 i 15 oraz art. 11 ust. 6 dekretu w dawnym brzmieniu z szerszych zwolnień, aż do ich (tj. tych zwolnień) wyczerpania.

Nie zachodzi przy tym sprzeczność pomiędzy art. 2 ustawy o zmianie dekretu o podatku gruntowym a § 2 lit. l) rozporządzenia Rady Ministrów z 18 czerwca 1953 r. w sprawie ustalenia stawek podatku gruntowego dla celów wymiaru podatku gruntowego za rok 1953 (Dz. U. Nr 32, poz. 127 — odpowiednik ust. 8 lit. t instrukcji Ministerstwa Finansów z 20 czerwca 1953 r. Nr PW 2158/2/53 w sprawie wymiaru podatku gruntowego za 1953 r.). Stała stawka podatkowa w wysokości 8%; określona w wymienionym przepisie, odnosi się do tych gruntów położonych na te-

renie Ziemi Odzyskanych i niektórych powiatów województw: białostockiego, lubelskiego i rzeszowskiego, co do których czasokres zwolnień lub ulg z tytułu objęcia w zagospodarowanie odłogów już wygasł. Jeżeli zwolnienie lub ulgi w podatku gruntowym z tytułu zagospodarowania odłogów jeszcze trwają (nie wygasły), to jasne jest, że przepis o 8% stałej stawce podatku gruntowego nie wejdzie w grę, jako pochłonięty przez większą ulgę, jaką jest całkowite zwolnienie od podatku gruntów będących odłogami.

J. Porok

118. W związku z wątpliwościami prezydiów GRN w sprawie świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że z art. 16 ust. 2 dekretu z 30.VI. 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. Nr 38, poz. 284) wynika, że rozporządzenia wydane na podstawie przepisów ustawy z 26. IV.1953 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 204) zachowują moc do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami, opartymi na dekreście z 30. VI.1951 r., o ile nie są z nimi sprzeczne.

Wobec powyższego rozporządzenie z 24.VI.1936 r. w sprawie wymiaru i poboru świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. Nr 52, poz. 377) obowiązuje obecnie jeszcze częściowo, a w szczególności obowiązują

je przepis § 9 ust. 4, który odnosi się do wypadków, gdy wymiar świadczeń w naturze nie przekracza połowy równowartości dniówki pracy niewykwalifikowanej (Nr PW 4530/2/53 z 12. XII.1953 r.).

E. Murdzeński

119. Prezydium GRN w Wólce zapytuje, czy pracownicy przysługuje przesunięcie odbywanego urlopu na czas późniejszy w związku z chorobą jej 2-letniego dziecka.

Odpowiedź:

Zwolnienie lekarskie dla opiekowania się chorym dzieckiem podczas urlopu wypoczynkowego nie uzasadnia przesunięcia pracownikowi na inny termin części urlopu przypadającej w okresie zwolnienia.

St. Jarmoliński

120. Prezydium PRN w Lwówku Śląskim zapytuje, czy żona kierownika wydziału może być zatrudniona w tym samym wydziale na stanowisku referenta.

Odpowiedź:

Ze względu na dobro służby i prawidłowy tok pracy w prezydium rady narodowej nie jest wskazane, aby żona pracownika zajmującego stanowisko kierownicze była zatrudniona w charakterze referenta w jednostce organizacyjnej kierowanej przez jej męża.

F. Szajowski